

C M R U

วารสารวิจัย
ราชภัฏเชียงใหม่

CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY

ประจำปี 13 ฉบับที่ 2 เมษายน - กันยายน 2555

วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่

RAJABHAT CHIANG MAI RESEARCH JOURNAL

ประจำปี 13 ฉบับที่ 2 เมษายน - กันยายน 2555

ISSN 1513-8410

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้ทรงคุณวุฒิที่กลั่นกรองผลงานทางวิชาการวารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปี 13 ฉบับที่ 2

รศ.ดร.ธเนศ ศรีวิชัยลัมพันธ์
รศ.จักรกฤษ วงศ์ละคร
อ.ดร.กรรณิกา เจริญชัย
รศ.ดร.วรรณวดี ม้าลำพอง
รศ.ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย
รศ.สนธิ สัตโยภาส
ผศ.ดร.ปทุมรัตน์ นาคนิษฐา
ผศ.ดร.ชวิศ จิตวิจิตร
ผศ.สงวนศรี วรรณสูตร
อ.ดร.จิตติมา กัตัญญ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บรรณาธิการ

ผศ.มนตรี ศิริจันทร์ชื่น

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อ.ดร.จิตติมา กัตัญญ
ผศ.วิไลลักษณ์ กิตินุตร

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ผศ.ดร.นครินทร์ พรธิไพ

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

น.ส.ศิริพร ริพล
น.ส.ณัฐชานันท์ สماعيل
น.ส.กรรณิกา ลีสุวรรณ
นายปรัชญา ไชยวงศ์
น.ส.กรรณิกา ช่าง
นางพิมพ์พรณ สุญญ
นายวิชราวุธ สุวรรณคำ

รักษาการหัวหน้าสำนักงานสถาบันวิจัยและพัฒนา
นักวิจัย
นักวิจัย
นักวิชาการคอมพิวเตอร์
นักวิชาการเงินและพัสดุ
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
เจ้าหน้าที่ธุรการ

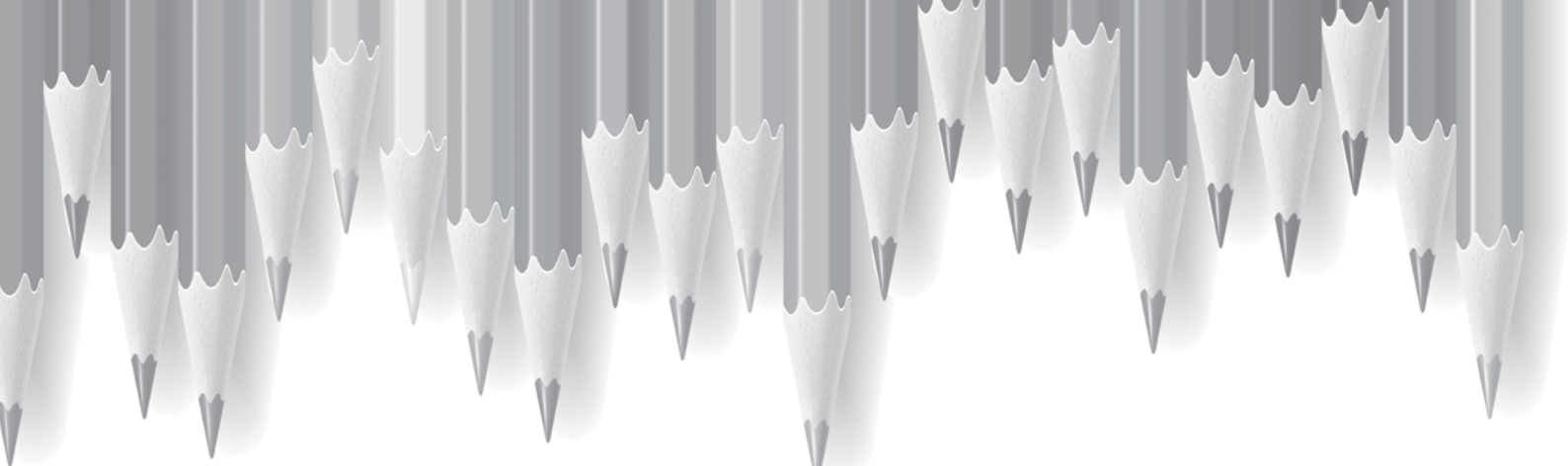
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

อาคารราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ ชั้น 14 เลขที่ 202 ถ.โชตนา ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300

โทรศัพท์/โทรสาร 0-5388-5950

ข้อความหรือข้อคิดเห็นในวารสารนี้เป็นของผู้เขียนมิใช่ความรับผิดชอบของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ออกแบบ/พิมพ์ หจก.วนิดาการพิมพ์ โทรศัพท์ 08 1783 8569

คำนำ

วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นวารสารทางวิชาการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ความรู้ งานวิจัย งานวิชาการและงานวิทยานิพนธ์ของคณาจารย์ บุคลากร นักศึกษาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่และสถาบันการศึกษาอื่นๆ ตลอดจนนักวิจัยทั่วไป มีการพิมพ์เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ประจำเดือนตุลาคม-เดือนมีนาคม และเดือนเมษายน-เดือนกันยายน) ดำเนินการเผยแพร่โดยจัดส่งให้สถาบันอุดมศึกษาทุกสถาบัน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานการอุดมศึกษา และหน่วยงานวิจัยต่างๆ การตีพิมพ์ต้นฉบับที่เสนอขอลงตีพิมพ์จะต้องไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อนหรือไม่อยู่ระหว่างเสนอขอลงตีพิมพ์ในวารสารอื่น และต้องผ่านการประเมินกลั่นกรองให้ความเห็น และตรวจแก้ไขโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ถือเป็นสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ การนำต้นฉบับไปตีพิมพ์ใหม่ต้องได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่และเจ้าของต้นฉบับก่อน ผลการวิจัยและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความต่างๆ เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความ ทั้งนี้ไม่รวมความผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิคการพิมพ์

ในฉบับนี้เป็นปีที่ 13 ฉบับที่ 2 เวลาการดำเนินการอยู่ในช่วงเดือนเมษายน-กันยายน 2555 วารสารฉบับนี้ได้นำเสนอบทความวิจัย 13 เรื่อง มีความเด่น 3 ด้าน คือ บทความเรื่องที่ 1-7 มีความเด่นด้านการพัฒนาการเรียนการสอน บทความเรื่องที่ 8-10 มีความเด่นด้านนวัตกรรมในการทำสื่อ และบทความเรื่องที่ 11-13 มีความเด่นในด้านการวิจัยพัฒนาท้องถิ่น

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ขอขอบคุณนักวิจัยทุกท่านที่ส่งบทความวิจัยมาลงในวารสาร และหวังว่าบทความดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในแวดวงวิชาการที่เกี่ยวข้องต่อไป

บรรณาธิการ
วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่

สารบัญ

การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่	1
รศ.ดร.เกตุมณี มากมี	
ผลการใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา	15
รศ.ดร.พรหทัย ดัฒนจิตานนท์	
การศึกษาประสิทธิภาพของการใช้ ออดิโอ-อาร์ทิกิวเลชันโมเดล เพื่อพัฒนาการออกเสียงเสียงดแทนกในกลุ่มนักศึกษาไทย	35
อ.อัมพวรรณ อิ่มเอมทรัพย์, อ.ดร.พนิตา กุลศิริสวัสดิ์ และอ.ดร.อัญชลี จันทรไสม	
องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูง	53
อ.สำเนา หมั่นแจ่ม	
รูปแบบการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	71
อ.จักรปรุพห์ วิชาอัครวิทย์	

ปัจจัยที่มีผลต่อการยกเลิกรายวิชาเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2552	89
นางกัญญาภัค เมธีวัฒนากุล และนายราชนันท์ จันทรเทียข	
ผลต่างที่เท่ากันในชุดของลำดับ	105
รศ.ประสิทธิ์ กิจจนศิริ	
การสร้างสรรค์รูปแบบลักษณะตัวละครการ์ตูนโดยใช้อัตลักษณ์ล้านนา	115
นางสาวระรินทร์ โรจนวัฒนาวุฒิ	
การพัฒนาสารคดีวิทัศน์สะท้อนสภาพสังคมและวิถีชีวิตของแรงงาน ชนเผ่าลาหู่ในอำเภอเมืองเชียงใหม่	131
นายธนพันธ์ ไชยแก้ว	
สื่อสารคดี เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เกิดความตระหนักถึงการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	145
นางสาวธีรยา ชมพुरาษฎร์	
การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชนในผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ กรณีศึกษา: กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน	155
ผศ.มานพ ชุ่มอุ่น	
การจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคในพื้นที่ลุ่มน้ำยม จังหวัดแม่ฮ่องสอน	169
อ.สุรศักดิ์ นุ่มมีศรี และคณะ	
การศึกษาสภาวะการดำเนินงานของเมืองน่าอยู่ เทศบาลตำบลแม่มริม อำเภอแม่มริม จังหวัดเชียงใหม่	185
นายชูเชิด ปวนปินตา	

**ผลการใช้ชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชา
การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา
The Effects of Implementing the Moral Instructional Module Integrated
in Quality of Life and Society Course for Higher Educational Students**

รศ.ดร.พรหทัย ตัณจิตานนท์
สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาภาคพายัพ เชียงใหม่

ผลการใช้ชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชา
การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา
The Effects of Implementing the Moral Instructional Module Integrated
in Quality of Life and Society Course for Higher Educational Students

รศ.ดร.พรหทัย ตัณจิตานนท์

สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมทางจริยธรรมของผู้เรียน ก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการ และเปรียบเทียบบรรยากาศในการ เรียนการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ระยะทดลองสอน และระยะติดตามผลของการใช้ชุดการเรียนรู้การสอน จริยธรรมเชิงบูรณาการ รวมทั้งเพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อชุดการเรียนรู้การสอน จริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมตามรูปแบบเสริมสร้าง เจตคติ และปัญหาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จาก นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กรุงเทพมหานคร ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม แล้วทำการสุ่มให้ ห้องเรียนที่ 1 เป็นกลุ่ม ทดลอง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีจำนวน 31 คน และให้ห้องเรียนที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการตลาดจำนวน 38 คนรวมจำนวนทั้งสิ้น 69 คน ทำการทดลองในคาบการ เรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ชุดการเรียนรู้ การสอนจริยธรรม แบบสังเกตบรรยากาศการเรียนการสอน แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน แบบบันทึก พฤติกรรมผู้เรียน แบบวัดค่านิยมทางจริยธรรม และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ทั้งก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรม โดยการทดสอบ ค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า หลังจากใช้ชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการตามรูปแบบ เสริมสร้างเจตคติและปัญหา นักศึกษากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางจริยธรรม ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาสูงขึ้น และนักศึกษากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยม ทางจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ค่าคะแนนเฉลี่ย

ด้านบรรยาการการเรียนการสอนของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะพื้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนที่ทดลองใช้ชุดการเรียนการสอน จริยธรรมฯ ในการวิจัยครั้งนี้ มีความเห็นว่า ภาพรวมของชุดการเรียนการสอนจริยธรรมฯ ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมค่อนข้างมากที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชาการ พัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this experimental study were to compare the students' moral value before and after using the moral instructional module, to compare the instructional atmosphere among baseline, treatment and follow up phases of using the moral instructional module and to investigate the instructor's opinion towards the moral instructional module integrated in Quality of Life and Society Course. The samples including the students in the experimental and controlled groups were 69 first-year undergraduates taking Quality of Life and Society Course in the first semester of the academic year 2011 at Rajamangala University of Technology Lanna, Chiang Mai. The 31 accounting students in experimental group and the 38 marketing students in controlled group were tried out in the first semester of the 2011 academic year. The research instruments included moral instructional module, rating scale assessment, behavior checklists, moral value assessment forms and questionnaire for the instructor. The collected data were analyzed by calculating percentage, mean, standard deviation and t-test. The results of the study revealed that the 5 aspects of moral value; kindness, honesty, diligence, moral reasoning and solving intelligence, of the students' in the experimental group were increased. In addition, the overall moral values of the students in the experimental group after using the moral instructional module were higher than those of the controlled group significantly at .01 level. However, the overall instructional atmosphere mean scores in the experimental group before treatment, during treatment and follow up phases were not different from those of the control group. Besides, the instructor agreed that the moral instructional module was appropriate to implement in Quality of Life and Society Course for higher educational students at fairly high level.

บทนำ

เนื่องจากสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม จากลักษณะการดำรงชีวิตที่สลับซับซ้อนขึ้น การบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ความช่วยเหลือของสภาพแวดล้อมที่ชักจูงให้บุคคลแสวงหาความสนุกสนานบันเทิง ทำให้บุคคลตกเป็นทาสของสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสิ่งยั่วยุทางวัตถุ จนหย่อนความมีระเบียบวินัยทางจิตใจ มีความเห็นแก่ตัว ตักตวงผลประโยชน์เพื่อการเอาตัวรอดสุขสบายโดยไม่คิดถึงผลกระทบต่อผู้อื่น บุคคลแสวงหาทางอยู่รอดทุกวิถีทางจนออกนอกกรอบของศีลธรรมจริยธรรม ดังที่กล่าวมาแล้วว่ามีส่วนทำให้การอบรมสั่งสอนจริยธรรมด้วยวิธีการแบบดั้งเดิมได้ผลน้อยลง ไม่อาจสร้างภูมิคุ้มกันในจิตใจของบุคคลให้มั่นคงด้านกระแสความชั่วร้ายในสังคมได้ดีเท่าที่ควร วิธีอบรมสั่งสอนแบบเดิมที่เคยปฏิบัติกันต่อๆ มาจึงอาจได้ผลแคบ หรืออาจได้ผลเฉพาะกับผู้เรียนที่มีลักษณะจิตใจและสภาพแวดล้อมแบบใดแบบหนึ่งเท่านั้น และคงปฏิเสธไม่ได้ว่าปัญหาสังคมในทุกวันนี้ก็สืบเนื่องจากความอ่อนด้อยในด้านการเรียนการสอนจริยธรรมในสถานศึกษา โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับที่ จีรวัฒน์ วีรังกร (2552 : 137-8) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาบัณฑิตเป็นอย่างมาก เพราะแนวทางการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติที่เคยใช้ เคยปลูกฝัง และเคยประสบความสำเร็จมาแล้วในอดีต เริ่มใช้ไม่ได้กับสภาพการณ์ในปัจจุบันและในอนาคตเพราะปัจจัยเอื้อต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไป จำเป็นที่วงการศึกษไทยต้องตั้งโจทย์ใหม่ เพื่อแสวงหาแนวทางใหม่ๆ รูปแบบใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนาบัณฑิตไทยเพื่อให้พร้อมรับมือกับอนาคต การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการให้ความรู้แก่นักศึกษาเป็นหลัก จึงไม่เพียงพอต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นบัณฑิตที่สอดคล้องเหมาะสมกับโลกแห่งอนาคต ความรู้เดิมที่เคยใช้ในการพัฒนานักศึกษาเริ่มไม่เพียงพอ การพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตอุดมคติจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่อยู่ในศาสตร์ต่างๆ รวมทั้งใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมาสนับสนุน เพื่อให้ได้หลักคิดและแนวคิดในการพัฒนานักศึกษา ดังนั้น แนวคิดการบูรณาการการเรียนการสอนและการบูรณาการระหว่างศาสตร์ต่างๆ จึงยังมีความสำคัญมาก รวมทั้งการสร้างเสริมทัศนคติพัฒนาสร้างสรรค์เป็นอีกประเด็นที่ควรให้เกิดแก่นักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเกิดแนวคิดที่จะใช้ความรู้ ประสพการณ์ เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญแก่องค์กรและสังคม ดังนั้น อาจารย์ควรสอนผู้เรียนด้วยกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนคิด ฝึกให้ทำ ฝึกให้ตั้งคำถาม ฝึกให้เข้าใจตนเอง และรับฟังผู้อื่น รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน Kolhberg (1969: 5) นักจิตวิทยาปัญญานิยม กล่าวว่า จริยธรรมเป็นกฎเกณฑ์ตัดสินความถูกต้องของสังคม ขึ้นอยู่กับการพัฒนาทางปัญญา เพราะจริยธรรมมนุษย์เกิดจากกระบวนการไตร่ตรองทางปัญญา เมื่อมนุษย์พัฒนาเกิดการเรียนรู้มากขึ้น โครงสร้างของสติปัญญาเพิ่มขึ้น จริยธรรมก็พัฒนาตามภาวะ นอกจากนี้ตามทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของ Piaget (1972: 118) ได้แบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ขั้นคือ ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่ทารกแรกเกิด

จนถึง 2 ปี ขึ้นยึดคำสั่งผู้ใหญ่หรือมีจริยธรรมตามกฎหมาย อายุ 2 ปีถึง 8 ปี และขึ้นมีจริยธรรมอย่างมีวิจารณญาณ อายุตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไป เป็นขั้นที่ยึดหลักแห่งตน รู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดด้วยเหตุผล และรู้สิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ เด็กสามารถเรียนรู้โดยการรู้จักคิดด้วยตนเอง ทิศนา แจมมณี (2541) กล่าวว่า เมื่อพิจารณาถึงวัยของนักเรียนระดับอุดมศึกษา จะเห็นได้ว่าเป็นวัยที่สมควรอย่างยิ่งที่จะใช้ปัญญาร่วมกับหลักการประจักษ์เพื่อเสริมสร้างจริยธรรมที่พึงประสงค์

จากสภาพการณ์และสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าจริยธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมและการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม จริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบของการศึกษาที่ดีให้แก่ผู้เรียนและมีผลต่อการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะนักเรียนระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศที่กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษา และเป็นผู้ที่กำลังพัฒนาทางจริยธรรม สามารถใช้ความคิดทางนามธรรมได้เป็นอย่างดี ข้อมูลจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญแก่การสอนจริยศึกษามากโดยได้พยายามที่จะหาวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยครูแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอนจริยธรรมในสถานศึกษาก็ยังมีอยู่ จากผลการวิจัย ที่ ศุภวรรณ รัตนภูษา (2535) รวบรวมงานวิจัย 55 เรื่องสรุปได้ว่า ปัญหาการสอนจริยธรรมมีดังนี้ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากกว่าวิธีอื่น ครูผู้สอนไม่ได้รับการอบรมการสอนจริยศึกษา ครูผู้สอนขาดความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของจริยธรรม ครูผู้สอนไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ขาดการจัดกิจกรรมประกอบการสอน การวัดผลมุ่งแต่คะแนนมิได้สนใจในการเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนด้วยเหตุนี้ การพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้มีจริยธรรม ควรมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมแบบเสริมสร้างเจตคติเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอน ผู้บริหารทางการศึกษา และได้ทำการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนานักศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ได้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ที่จะต้องพัฒนานักศึกษาให้ได้รับการพัฒนาที่ครบถ้วนทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย สังคม และจิตใจ หรือการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมโดยมุ่งเน้น พัฒนานักศึกษาให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม นำความรู้ความสามารถ เพื่อให้นักศึกษามีต้นทุนที่ดีในตนเอง รู้จัก เข้าใจตนเอง มีเหตุผล มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม เพื่อให้ นักศึกษาสามารถปรับตัวและอยู่รอดได้ในโลกยุคใหม่ จึงได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้และแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับรูปแบบที่จะเป็นไปได้สำหรับการเรียนการสอนจริยธรรมของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาเพื่อสร้างชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญหาที่พัฒนาขึ้น และต้องการศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมตามรูปแบบการสอนดังกล่าว เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษาของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนระดับอุดมศึกษาของไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมทางจริยธรรมของผู้เรียนระหว่างก่อนกับหลังการใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญา
2. เพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศการเรียนการสอนในระยะพื้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผลของการใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ค่านิยมทางจริยธรรมของผู้เรียนสูงขึ้นหลังจากใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญา และนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางจริยธรรม สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านบรรยากาศการเรียนการสอนในระยะพื้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล ของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งมีแบบแผนการทดลอง ดังภาพ

RE	$O_1 \times O_2$
RC	$O_1 \quad O_2$

- เมื่อ RE หมายถึง กลุ่มทดลองที่ได้จากการสุ่ม
 RC หมายถึง กลุ่มควบคุมที่ได้จากการสุ่ม
 O_1 หมายถึง การสังเกตก่อนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรม (Pre-test)
 X หมายถึง การสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรม
 O_2 หมายถึง การสังเกตหลังการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรม (Post-test)

ขอบเขตการวิจัย

1. ตัวแปรที่ศึกษา

1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการ ในรายวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญา

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ค่านิยมทางจริยธรรมของผู้เรียน บรรยากาศการเรียนการสอน และความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญา

2. เนื้อหา

เนื้อหาที่จะทดลองใช้สอนจริยธรรมแก่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษามี 5 ประการ ได้แก่ ด้านความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญาที่พัฒนาขึ้น มีจำนวน 6 บทเรียน ซึ่งในแต่ละบทเรียนคาดว่าจะช่วยเสริมสร้างจริยธรรมให้ผู้เรียน ดังนี้

บทเรียน จริยธรรมที่เสริมสร้างให้ผู้เรียน

1. จะทำอย่างไรดี ความเมตตา กรุณา และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
2. ไครหนอ ความซื่อสัตย์สุจริต และการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา
3. บอลเป็นเหตุ ความเมตตา กรุณา และการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถ ความขยันหมั่นเพียร และการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา
5. โรงงานปลั๊กน้ำมัน ความขยันหมั่นเพียร ความเมตตา กรุณา และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
6. หน้าที่ของสันติ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต และการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

กลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จากนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 และทำการสุ่มให้ ห้องเรียนที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีจำนวน 31 คน และให้ห้องเรียนที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการตลาดจำนวน 38 คนรวมจำนวนทั้งสิ้น 69 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองสอนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย

2.1 ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคมตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญา มีจำนวน 6 บทเรียน

2.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล โดยแบ่งตามลักษณะการวัดเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) วัดค่านิยมทางจริยธรรมของผู้เรียน มี 1 ชุด คือ แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียน

2) วัดพฤติกรรมจริยธรรมของผู้เรียน แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 ผู้สอนสังเกตและให้ข้อมูล แบบวัดมี 3 ชุด คือ แบบบันทึกพฤติกรรมผู้เรียน แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน และ แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน

2.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยเป็นผู้สังเกต แบบวัด มี 2 ชุด คือ แบบบันทึกพฤติกรรมผู้เรียน และแบบสังเกตบรรยากาศการเรียนการสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้เข้าสังเกตการทดลองสอนโดยจะไม่นัดหมายวันและเวลาให้ผู้สอนทราบล่วงหน้า แต่จะทำการสุ่มเวลาเพื่อให้ได้สภาพการเรียนการสอนที่สมจริงเป็นธรรมชาติที่สุด โดยแบ่งการสังเกตและประเมินผลเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะเสี้ยนฐาน (Base line)

เริ่มสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน ก่อนทำการทดลองสอนจริงประมาณ 1 สัปดาห์ โดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมและแบบสังเกตบรรยากาศการเรียนการสอน (ช่วงสัปดาห์ที่ 2 เดือน มิถุนายน 2554) พร้อมกับนำแบบประเมินความคิดเห็นไปสอบถามให้ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ตอบในสัปดาห์แรกก่อนใช้ชุดการสอนจริยธรรมฯ โดยใช้ผู้สังเกต 2 คน ในการสังเกตแต่ละครั้ง

ระยะที่ 2 ระยะระหว่างทดลองสอน (สัปดาห์ที่ 1 เดือน กรกฎาคม 2554) ผู้วิจัยออกไปสังเกตการเรียนการสอน ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและเพิ่มแบบบันทึกพฤติกรรมผู้เรียน ซึ่งให้ผู้สอนเป็นผู้สังเกตและกรอกแบบฟอร์มให้จำนวน 2 ครั้งในระหว่างทดลองสอน

ระยะที่ 3 ระยะสุดท้ายของการทดลองสอน (สัปดาห์ที่ 3 เดือน กรกฎาคม 2554) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยยังคงสังเกตบรรยากาศการเรียนการสอนและบันทึกพฤติกรรมผู้เรียน กลุ่มตัวอย่าง (เหมือนระยะที่ 2) พร้อมกันนี้ ได้นำแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนไปให้อาจารย์ผู้สอนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนลงในแบบฟอร์ม

หลังจากการทดลองสอนสิ้นสุดลงแล้ว ผู้สังเกตและผู้วิจัย นำแบบประเมินความเห็นไปประเมินค่านิยมทางจริยธรรมของผู้เรียนอีกครั้งหนึ่ง ส่วนผู้สอนจะตอบแบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนเพื่อให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอนเกี่ยวกับการทดลองที่เพิ่งจะสิ้นสุดลงไปด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และใช้เครื่องคอมพิวเตอร์คำนวณหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ทั้งก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมของผู้เรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบด้านค่านิยมทางจริยธรรมของผู้เรียน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางจริยธรรมในแต่ละด้านและในภาพรวมของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งก่อน และหลังการทดลอง ดังแสดงในตาราง 1-2

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (X) และความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (D) ของคะแนนค่านิยมทางจริยธรรมในแต่ละด้านของผู้เรียนกลุ่มทดลอง (E) และกลุ่มควบคุม (C) ทั้งก่อน (ก) และหลังการทดลอง (ล)

จริยธรรม \ ค่าเฉลี่ย (X)	กลุ่มทดลอง (E)			กลุ่มควบคุม (C)			D _E -D _C
	ก่อน (ก)	หลัง (ล)	D _E (ล-ก)	ก่อน (ก)	หลัง (ล)	D _C (ล-ก)	
ความเมตตากรุณา	2.87	4.45	1.58	2.84	3.00	0.16	1.42**
ความซื่อสัตย์สุจริต	2.74	4.58	1.84	3.00	3.00	0.00	1.84**
ความขยันหมั่นเพียร	3.26	4.94	1.68	3.45	3.53	0.08	1.60**
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	2.61	4.55	1.94	3.08	3.16	0.08	1.86**
การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา	1.68	4.52	2.84	2.55	2.74	0.19	2.65**

**p< .01

จากตารางที่ 1 พบว่า หลังจากใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญา นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนค่านิยมทางจริยธรรมในแต่ละด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางจริยธรรม สูงขึ้นทั้ง 5 ด้าน โดยมีค่านิยมทางจริยธรรมการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา สูงขึ้นมากที่สุด (D=2.65) รองลงมาคือ ด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (D=1.86) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต (D=1.84) ด้านความขยันหมั่นเพียร (D=1.60) และด้านความเมตตากรุณา (D=1.42) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ย (D) ของคะแนนค่านิยมทางจริยธรรมในภาพรวมของผู้เรียนกลุ่มทดลอง (E) และกลุ่มควบคุม (C) ทั้งก่อน (ก) และหลังการทดลอง (ด)

กลุ่มทดลอง (E)			กลุ่มควบคุม (C)			D _{E-D_C}
X _{TE}	S.D.	D (ล-ก)	X _{TC}	S.D.	D (ล-ก)	
4.61	0.35	1.97	3.05	0.41	0.10	1.87**

**p<.01

จากตารางที่ 2 พบว่า หลังจากใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญา นักศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางจริยธรรมในภาพรวมสูงขึ้นและสูงกว่ากลุ่มควบคุม (D_{E-D_C}=1.87) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบด้านบรรยากาศการเรียนการสอน

ผลจากการสังเกตบรรยากาศการเรียนการสอน ทั้ง 3 ระยะ คือระยะพื้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังแสดงในตาราง 3

ตารางที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (X) และค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย (D) ด้านบรรยากาศการเรียนการสอนของผู้เรียนกลุ่มทดลอง (E) และกลุ่มควบคุม (C) ในระยะพื้นฐาน ระยะทดลองและระยะติดตามผล

ระยะการทดลอง	ค่าเฉลี่ยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน (X)		
	กลุ่มทดลอง (E)	กลุ่มควบคุม (C)	D _{E-D_C}
ระยะพื้นฐาน	1.28	1.25	0.03
ระยะทดลอง	1.28	1.28	0.00
ระยะติดตามผล	1.33	1.28	0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านบรรยากาศการเรียนการสอนของผู้เรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งในระยะพื้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล มีความใกล้เคียงกันมากหรือไม่แตกต่างกัน (D_{E-D_C} = 0.03 0.00 และ 0.05) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่ทดลองใช้ชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรมฯ เกี่ยวกับความเหมาะสมของบทเรียนในชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรมฯ

จากการสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับความเหมาะสมของแต่ละบทเรียนในชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรมฯ โดยอาจารย์ผู้สอนประเมินบทเรียนในด้านต่างๆ ตามเกณฑ์การประเมิน (3 = มาก, 2 = ปานกลาง, 1 = ควรปรับปรุง) ดังแสดงผลในตาราง 4

ตารางที่ 4 คะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อบทเรียนในชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

บทเรียนที่	ตรงกับ ความสนใจ ของผู้เรียน	มีความยาว พอเหมาะ กับเวลา	มีความง่าย เหมาะสมกับ ผู้เรียน	มีความลึกซึ้ง ต่อการสร้าง จริยธรรม	คะแนน เฉลี่ยรวม	ผลการประเมิน ในภาพรวม
1	2	3	3	2	2.50	ค่อนข้างมาก
2	2	2	3	3	2.50	ค่อนข้างมาก
3	3	2	3	3	2.75	ค่อนข้างมาก
4	2	3	2	2	2.25	ค่อนข้างมาก
5	3	2	3	3	2.75	ค่อนข้างมาก
6	2	3	3	3	2.75	ค่อนข้างมาก
คะแนน เฉลี่ยรวม	2.33	2.50	2.83	2.67	2.58	ค่อนข้างมาก

จากตารางที่ 4 พบว่า อาจารย์ผู้สอนที่ทดลองใช้ชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรมฯ ในการวิจัยครั้งนี้ มีความเห็นว่า บทเรียนทุกบทในชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรมฯ ที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ มีความเหมาะสมค่อนข้างมากที่จะนำมาใช้จัดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้ออภิปรายในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางจริยธรรมสูงขึ้นทั้ง 5 ด้านและผู้เรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางจริยธรรม สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญาสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรมฯ ที่พัฒนาขึ้นตรงกับความต้องการของผู้เรียน มีความยาวพอเหมาะกับเวลา มีความง่ายเหมาะสมกับผู้เรียนและมีความลึกซึ้งต่อการสร้างจริยธรรม และการจัดกระบวนการ

เรียนการสอนตามรูปแบบการสอนเสริมสร้างเจตคตินี้ เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริงกล่าวคือ ในกระบวนการเรียนการสอนดังนี้

- **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** ผู้สอนให้แนวคิดจากภาพและข้อความประกอบ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียน คิด ตอบ ได้อย่างเสรีจากความคิดรวบยอดของแต่ละคนในด้าน ประสบการณ์ ค่านิยม และภูมิหลัง ซึ่งสนับสนุนโอกาสของ “เสรี” ที่ถูกต้อง

- **ขั้นสอน** ผู้สอนจัดกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คนให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความเห็นและฟังความเห็นของเพื่อนแล้วสรุปหาคำตอบเดียวโดยไม่ใช้วิธีลงคะแนนเสียง ซึ่งเป็นการเอื้ออำนวยโอกาสให้ทุกคนได้พูดและแสดงความคิดเห็นได้มากที่สุด ถ้ากลุ่มใหญ่จะมีการพูดน้อยมาก นอกจากนั้นจะฟังถ้ากลุ่มเล็กเกินไป ความคิดเห็นจะน้อยประสิทธิภาพจากการตัดสินใจจะได้น้อยกว่าที่ควรเป็น นอกจากนี้การที่ขอให้หาคำตอบ 1 คำตอบ โดยไม่ลงคะแนนเสียงทำให้ได้ฝึกการพูดและการฟัง ฝึกการรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ซึ่งเป็นกระบวนการทางทักษะ ทางวิถีประชาธิปไตย อีกทั้งการที่ฟังเพื่อนพูด เป็นการรับฟังความเห็นจากผู้อื่น ถ้าไม่เข้าใจของตนเอง ก็เท่ากับรู้ว่ามีทางเลือกอื่นที่จะทำได้อีก ฝึกการคิดว่าต้องดูทางเลือกหลายๆ ทาง อีกทั้งผู้เรียนได้ฝึกการตัดสินใจตามระบบประชาธิปไตย ซึ่งพิจารณาจากเหตุผล เปรียบเทียบผลดีผลเสียจากทุกๆ ทางเลือกและเลือกทางที่ตนเองพอใจพร้อมทั้งส่วนรวมได้ประโยชน์มากที่สุดหรือเสียประโยชน์น้อยที่สุด เป็นกระบวนการที่ถูกต้องของการคิดเป็น นอกเหนือจากนั้น มติของกลุ่มเกิดจากทุกคนเห็นพ้องด้วย ย่อมทำให้ตนเองมั่นใจและเกิดการยืนยันความคิด เกิดศรัทธาด้วยตนเอง เป็นการสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ยิ่งกว่านั้นจากการอภิปรายในกลุ่มเพื่อนทำให้เกิดการเลียนแบบและรับความคิดโดยผู้สอนไม่ต้องพูดซ้ำซ้อนหรือแนะนำแต่ละคนจะได้รับการผสมผสานความคิดในตัวเองและเป็นทางเปลี่ยนค่านิยมไปสู่ค่านิยมที่พึงประสงค์ได้ ซึ่งผลพลอยได้จากการประชุมกลุ่ม ทำให้เกิดมีผู้แนะผู้ตามโดยผู้เรียนมีโอกาสนำไปกับการเรียน

- **ขั้นสรุป** ผู้สอนมีบทบาทของในฐานะผู้อำนวยความสะดวกโดยผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง ไม่ต้องเดาคำตอบว่าต้องถูกใจผู้สอน ทำให้ผู้เรียนพัฒนาจากจุดยืนของตนเองได้ทุกคน ผู้เรียนได้ฝึกคิด ถ้าไม่แน่ใจก็มีผู้สอนคอยให้ความช่วยเหลือ ดังนั้น การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากผู้เรียนเป็นผู้กระทำ ไม่ใช่ฟังคำตอบ ผู้เรียนได้เปลี่ยนอิริยาบถ ซึ่งสนองธรรมชาติของผู้เรียนทำให้บรรยากาศไม่เงียบเหงา ซึ่งยืนยันได้จากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่ทดลองใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมฯ ในการวิจัยครั้งนี้ที่มีความเห็นว่า ภาพรวมของชุดการเรียนการสอนจริยธรรมฯ ที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษาในระดับค่อนข้างมาก และมีความเห็นในระดับมากในด้านความเข้าใจในวิธีการสอนนี้ก่อนทดลองสอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้ดีขึ้น ความเชื่อมั่นว่าถ้าสอนด้วยวิธีนี้แล้วผู้เรียนจะมีจริยธรรมดีขึ้น การนำวิธีสอนไปปฏิบัติในระหว่างการสอนได้ถูกต้องครบถ้วน วิธีสอนแบบนี้จะทำให้ นักศึกษามีจริยธรรมดีขึ้น อีกทั้งการสอนวิธีนี้ทำให้ช่วยลดปัญหาของนักศึกษาในห้องเรียนลง

จึงกล่าวได้ว่า ผู้สอนที่นำชุดการเรียนการสอนจริยธรรมฯ ที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้จัดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม นับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญและเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะสร้างเสริมเจตคติและปัญญาของผู้เรียนให้เกิดจริยธรรมเชิงบูรณาการที่ครบถ้วนทั้งในด้านความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจาก บทบาทของผู้สอนในห้องเรียนเป็นเสมือนผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ ผู้สอนจะเน้นการเรียนรู้มากกว่าการสอน ผู้สอนจะใช้คำถามช่วยกระตุ้นความคิดให้ผู้เรียนตอบด้วยตัวของเขาเองเป็นรายบุคคล ในระหว่างการเรียนการสอน ผู้สอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและให้เต็มที่ด้วยการรับฟัง และจะไม่แสดงความเห็นของผู้สอนเป็นการชักจูงผู้เรียนหรือไม่แสดงอาการเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นใดๆ ไม่ว่าจะเป็นคำพูดหรือท่าทางก็ตาม ผู้สอนต้องพยายามทำตัวเป็นกลาง วางสีหน้าเป็นปกติ และเมื่อผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ผู้สอนรับฟังและยอมรับว่าความเห็นของทุกคนถูกต้องเสมอ ตามประสบการณ์ภูมิหลังและค่านิยมของเขา ผู้สอนจะไม่ยึดคำตอบว่าถูกเฉพาะแนวที่ผู้สอนคิดเพียงคำตอบเดียว อีกทั้งผู้สอนจะช่วยเหลือผู้เรียนในชั้น และควบคุมชั้นโดยใช้กลวิธีต่างๆ เป็นต้นว่าอยู่กับที่ในบางจังหวะ เคลื่อนไหวเฉพาะสายตาเพื่อสำรวจนักเรียนในบางจังหวะ ใช้ความคล่องตัวที่จะเดินไปให้ความช่วยเหลือผู้เรียนหรือกลุ่ม โดยเฉพาะผู้เรียนยกมือเมื่อต้องการผู้สอน ถ้าผู้สอนจะเดินดูการทำงานของนักเรียน ควรต้องระวังไม่ทำเสียงรบกวนความคิดเพื่อให้โอกาสที่จะให้ความสนใจผู้เรียนอย่างทั่วถึง ยิ่งกว่านั้นผู้สอนต้องเตรียมการสอนโดยต้องเตรียมเนื้อเรื่องและอุปกรณ์ที่จะให้ผู้เรียนเรียนใช้ให้ครบ เป็นต้นว่า เนื้อเรื่องมีจำนวนครบตามจำนวนผู้เรียนคนละ 1 ชุด และในการเตรียมเนื้อเรื่อง ต้องกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ไว้ก่อนเตรียมชุดคำถามตามรูปแบบไว้ให้พร้อม ทั้งนี้ผู้สอนต้องมีพื้นฐานในการเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้สอนระหว่างสอน ผู้สอนต้องเข้าใจทฤษฎีการสอนและทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำมาใช้ในช่วงให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด จึงจะสามารถจัดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากการประชุมระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารฝ่ายวิชาการและกิจการนักศึกษาและฝ่ายสนับสนุนกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นคณะกรรมการพัฒนาจริยธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา และผู้เชี่ยวชาญที่เป็นคณาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ที่พบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญาของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่ ระยะพื้นฐาน หรือระยะก่อนทดลองสอน ระยะที่ 2 ระยะทดลองสอน ประกอบด้วยกิจกรรมการทดลองสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการการสอน และระยะที่ 3 ระยะประเมินผลหรือระยะสุดท้ายของการทดลองสอน โดยระบุว่า การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบเสริมสร้างเจตคติและปัญญาของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีปัจจัยที่เอื้อ

ต่อการจัดการเรียนการสอนที่นอกเหนือจาก นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคม และสื่อ/อุปกรณ์การสอน ซึ่งประกอบด้วย ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมฯ แผนการสอน (มคอ.3) สมุดบันทึกสะท้อนความคิด และโสตทัศนูปกรณ์ที่เหมาะสมแล้ว อาจารย์ผู้สอนต้องมีความรู้และประสบการณ์ในการสอนทางจริยธรรม ตลอดจนมีความสนใจที่จะพัฒนาการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมโดยมีการเตรียมการสอน มีบทบาท พฤติกรรมระหว่างการสอน และใช้กระบวนการสอนตามที่กำหนดในชุดการเรียนการสอนจริยธรรมฯ อย่างเคร่งครัด

2. **ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านบรรยากาศการเรียนการสอนของผู้เรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม**ในระยะเ้าฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผลมีความใกล้เคียงกันมากหรือไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจาก ในการสังเกตการสอนซึ่งผู้วิจัยที่เข้าสังเกตการสอนของอาจารย์ผู้สอนทั้งในระยะเ้าฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผลของห้องเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยมีการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน และบันทึกภาพขณะที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจทำให้อาจารย์ผู้สอนตั้งใจสอนทั้งสองกลุ่มเป็นพิเศษ หรืออาจรู้สึกลำบากใจหรืออึดอัดที่ถูกสังเกตและบันทึกภาพ จึงอาจทำให้การเรียนการสอนผิดธรรมชาติไปบ้าง ซึ่งอาจส่งผลต่อผลการทดลองที่ทำให้ผลแตกต่างไม่ชัดเจนเท่าที่ควร นอกจากนี้สภาพในการเรียนการสอน เช่นห้องเรียนคับแคบ สภาพโต๊ะ เก้าอี้ไม่สะดวกในการเคลื่อนย้ายในการร่วมกิจกรรม เสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียน อากาศที่ร้อนอบอ้าว มีแสงแดดส่อง ไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนเช่น พัดลมมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอ ไม่มีผ้า màn กันแสงแดดส่อง ไม่มีเครื่องปรับอากาศที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกสบายกายและมีสมาธิในการเรียน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวแปรที่ไม่อาจควบคุมได้ และนับว่าตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผลการทดลองไม่ดีเท่าที่ควรและไม่มี ความแตกต่างกันด้านบรรยากาศการเรียนการสอนของผู้เรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งในระยะเ้าฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล

3. **อาจารย์ผู้สอนที่ทดลองใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมฯ** ในการวิจัยครั้งนี้ มีความเห็นว่า ภาพรวมของชุดการเรียนการสอนจริยธรรมฯ ที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้มีความเหมาะสมค่อนข้างมากที่จะนำ้้จัดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคมสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา และเห็นว่า การสอนวิธีนี้ทำให้ช่วยลดปัญหาของนักศึกษาในห้องเรียนลง ซึ่งยืนยันได้จากผลการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนและการสอบถามอาจารย์ผู้สอนที่ทดลองใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมฯ ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมค่อนข้างมาก โดยพบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระดับมาก ได้แก่ ผู้เรียนลดการลอกการบ้านลง ผู้เรียนเชื่อตรงต่อการนัดหมายยิ่งขึ้น ผู้เรียนเคารพกฎเกณฑ์ระเบียบวินัยยิ่งขึ้น ผู้เรียนรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายยิ่งขึ้น ผู้เรียนรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายยิ่งขึ้น ผู้เรียนพูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพยิ่งขึ้น ผู้เรียนเห็นแก่ตัวน้อยลงรู้จักเอื้อเฟื้อแบ่งปันช่วยผู้อื่นมากขึ้น ผู้เรียนแสดงความตั้งใจเอาใจใส่ในการ

เรียนมากขึ้น ผู้เรียนมีสมาธิอดทนที่จะทำงานให้สำเร็จครบถ้วนยิ่งขึ้น ผู้เรียนส่งงานครบถ้วนตามกำหนดเวลายิ่งขึ้น และผู้เรียนสามารถปรึกษาหารือกันทำงานกับเพื่อนๆ เป็นกลุ่มเล็กๆ ได้ดีขึ้น นอกจากนี้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อบทเรียนในชุดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม พบว่า บทเรียนทุกบทในชุดการเรียนการสอนจริยธรรมฯ ที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ มีความเหมาะสมค่อนข้างมากที่จะนำมาใช้จัดการเรียนการสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษาโดยที่ชุดการเรียนการสอนจริยธรรมฯ ที่พัฒนาขึ้น ตรงกับความสนใจของผู้เรียนพอสมควร แต่มีความยาวพอเหมาะกับเวลา มีความง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน และมีความลึกซึ้งต่อการสร้างจริยธรรมค่อนข้างมาก เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ว่าผู้สอนมีความเห็นในข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงเกี่ยวกับชุดการเรียนการสอนจริยธรรมฯ เพิ่มเติมว่า กิจกรรมหรือกรณีศึกษาบางหน่วยควรปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับนักศึกษาในระดับปริญญาตรีมากยิ่งขึ้น และในการนำชุดการเรียนการสอนจริยธรรมฯ ไปใช้ควรนำเนื้อหาของรายวิชาที่จะทำการสอนเป็นตัวตั้งในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน และคุณธรรมที่กำหนดควรสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาอีกทั้งควรเรียงเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมให้ตรงตามลำดับเนื้อหาวิชาที่จะสอน แต่อย่างไรก็ตามผู้สอนยังมีความสนใจที่จะใช้วิธีสอนต่อไปอีกเมื่อจบการทดลองสอนครั้งนี้แล้ว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนจริยธรรม

ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริยธรรมได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.1 การปรับปรุงวิธีการสอนจริยธรรมโดยตรง

ลักษณะการนำไปใช้โดยตรงในการสอนจริยธรรมจะสามารถนำขั้นตอนของการจัดกิจกรรมและตัวบทเรียนที่เสนอในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ได้ โดยอาจทดลองสร้างบทเรียนเพิ่มเติมที่จะใช้เป็นสถานการณ์ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิเคราะห์ทางค่านิยมจริยธรรม และเน้นการปฏิบัติตามขั้นตอนที่สำคัญ เช่น การเข้ากลุ่ม ผู้เรียนแต่ละคนมีโอกาสดังออกตามกระบวนการกลุ่ม การทบทวนไตร่ตรองและเปลี่ยนค่านิยมทางจริยธรรม เป็นต้น การใช้กระบวนการสอนเช่นนี้แทรกในวิชาต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ จะเป็นการเสริมสร้างจริยธรรมที่ดีวิธีหนึ่ง

1.2 การปรับปรุงวิธีการสอนจริยธรรมทางอ้อม

การประยุกต์วิธีสอนจริยธรรมนั้น ในบางครั้งผู้สอนพบว่า ผู้สอนจำเป็นต้องใช้หลายเทคนิควิธีประกอบกัน ผันแปรไปตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน เนื้อหาวิชา ลักษณะเฉพาะของผู้เรียน และปัจจัยอำนวยความสะดวกทางด้านเวลา อุปกรณ์และสถานที่ ในกรณีเช่นนี้ผู้สอนอาจจะใช้วิธีการดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะกับสถานการณ์ โดยผู้เรียนต้องมีเป้าหมายล่วงหน้าว่า

จะพัฒนาส่งเสริมในจริยธรรมใดบ้าง และให้ความสนใจเอาใจใส่ปรับพฤติกรรมผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่องกัน ในด้านการสร้างเสริมเจตคตินั้น อาจดัดแปลงโดยเน้นการคิดอย่างมีเหตุผลเป็นหลัก ในการสอนเนื้อหาวิชาใดก็ตาม เมื่อมีโอกาสดรกจริยธรรมได้ ผู้สอนจะไม่ปล่อยโอกาสให้ล่วงเลยไป จะหาทางให้ผู้เรียนได้เห็นสถานการณ์ในชีวิตจริงที่เป็นปัญหาเชื่อมโยงกับจริยธรรมนั้นๆ และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นของการเลือกแนวทางปฏิบัติแก้ปัญหา เพื่อความดีความงามความสงบสุข โดยให้วิเคราะห์ตามผล (Consequence) ของทางเลือกต่างๆ และผู้เรียนสรุปเป็นแนวค่านิยมที่ควรยึดถืออย่างสมเหตุสมผล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ เพิ่มขึ้น ทั้งในรูปแบบเดี่ยว 1 รูปแบบ และรูปแบบผสม เช่น เป็นรูปแบบผสมกันระหว่างการปรับพฤติกรรมการปลูกฝังเหตุผลและเจตคติ และการมีแบบอย่าง (Model) ที่ดีให้ผู้เรียนเลียนแบบ

2.2 ควรมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของคุณสมบัติจริยธรรม ตั้งแต่การปลูกฝังในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงอุดมศึกษา หรือวัยพ้นวัยเรียน เพื่อตรวจสอบความคงทนของคุณธรรมว่า มีความมั่นคง แน่นแฟ้น ฝังรากลึกได้เพียงใด คุณสมบัตินี้ควรได้รับการพัฒนาต่อเนื่องในทุกระดับชั้นอย่างไร

2.3 ควรมีการศึกษาหาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้เรียน ที่จะผสมผสานกิจกรรม เทคนิควิธี และปัจจัยหลายๆ ด้านต่อเนื่องกัน สอดคล้องกันต่อการพัฒนาบุคคลตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ไปจนถึงระดับบัณฑิตศึกษา โดยการปลูกฝังจริยธรรมที่ลึกซึ้งเข้มข้น ตั้งแต่ชั้นต้นๆ และใช้ระยะเวลาในชั้นสูงๆ จัดกิจกรรมเสริมเพื่อต่อยอดเสริมสร้างการพัฒนาจริยธรรมให้ขยายวงกว้างยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จิรวัดน์ วีรังกร. “สังเคราะห์ สาระความรู้การบูรณาการระหว่างศาสตร์เพื่อพัฒนาบัณฑิตอุดมคติสู่การตกผลึกทางปัญญา”. **สรุปผลการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 เรื่อง พัฒนาศาสตร์แห่งบูรณาการผ่านเครือข่ายบัณฑิต อุดมศึกษาไทย: สู่การตกผลึก ทางปัญญา**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2552.
- ทศนา แคมมณี. **การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, 2541.
- ศุภวรรณ รัตนภูผา. **พัฒนาการของหลักสูตรและการสอนจริยศึกษา ระดับประถมศึกษาตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึง พ.ศ. 2530**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สุทธิวงศ์ ดันดยาพิศาลสุทธิ. “พระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม” **วารสารข้าราชการครู**. ปีที่ 20, 1 (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2542) : 2.
- Kohlberg, L. (1969). “Moral Stage Moralization: The Cognitive Development Approach.” **Moral Development and Behavior**. New York: Holt, Rinehart and Winston: 31-53.
- Piaget, J. “Intellectual Evolution for Adolescence to Adulthood.” **Human Development**. 9 (1972) : 1-12.

บทปริทัศน์

ผลการใช้ชุดการเรียนรู้การสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมสำหรับนักเรียนระดับอุดมศึกษา

โดย รศ.สนิท สัตโยภาส

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2545, 2545 : 5-6) หมวด 1 มาตรา 6 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม” ความดังกล่าวถือเป็นกฎหมายการศึกษาของชาติที่ผู้จัดการศึกษาทุกระดับพึงปฏิบัติตามให้ได้ผลดี ทั้งนี้เพราะจะช่วยสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์ให้แก่ประเทศชาติ

ผลการวิจัยเรื่อง “ผลการใช้การเรียนรู้การสอนจริยธรรมเชิงบูรณาการภายในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา” จึงเป็นคุณประการต่อการสร้างคนยุคใหม่ให้แก่ชาติบ้านเมือง รวมทั้งเป็นกรณีศึกษาให้แก่ครู อาจารย์ ทุกคนได้ใช้เป็นแบบอย่างของการบูรณาการการสอนจริยธรรมในรายวิชาที่ตนสอนได้อย่างกลมกลืน ทุกวิชาไม่ว่าจะเป็นรายวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาไทยล้วนกระทำได้ ส่วนรูปแบบของนวัตกรรมที่ใช้อาจเป็นชุดการเรียนรู้การสอน เหมือนกับงานวิจัยเรื่องนี้ หรือสร้างเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เอกสารประกอบการสอนหนังสือ เริ่มประสบการณ์หรือการทำโครงการ เป็นต้น

เมื่อดำเนินการวิจัยในลักษณะนี้สิ้นสุดลงจะส่งผลดีหลายประการ อาทิ ผู้เรียนที่เรียนด้วยนวัตกรรมดังกล่าวได้พัฒนาตนได้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ขึ้นจากเดิม อาจารย์นักวิจัย และสถาบันศึกษาจะได้ผลผลิตเป็นนวัตกรรมเรื่องอื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพไว้ใช้กับผู้เรียนรุ่นต่อไป ถ้าเป็นระดับอุดมศึกษา นักศึกษากลุ่มเป้าหมายจะมีผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF: Thailand Qualifications Frameworks) และผลกระทบที่มีคุณค่าสูงยิ่งคือ ประเทศชาติจะได้ประชากรที่เป็น “คนดีและเก่ง” เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การบริหารงานทุกส่วนก็จะง่าย สงบ และปรองดอง ประเทศชาติก็จะสงบสุขอย่างยั่งยืน

CMRU

CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

อาคารราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ ชั้น 14 เลขที่ 202 ถ.โชตนา ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300

โทรศัพท์/โทรสาร 0 5388 5950 <http://www.research.cmru.ac.th>